

บทที่ 4

ขอบเขตการใช้บังคับพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ.2510

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

โดยหลักแล้ว เจ้าของป้ายเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี¹ แต่อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นว่า ในกรณีที่ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการสำหรับภาษีป้ายใด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายได้ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ถ้าไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายนั้นได้ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายตามลำดับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีป้ายเป็นหนังสือไปยังบุคคลดังกล่าว²

ในกรณีข้อยกเว้นนี้ จะต้องได้ความในเบื้องต้นว่า มีป้ายแต่ไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการสำหรับภาษีป้ายนั้นและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบหาตัวเจ้าของป้ายแล้ว ซึ่งทางปฏิบัติคงต้องมีหนังสือไปตามสถานที่ที่เกี่ยวข้องหรือตำบลที่อยู่ที่ปรากฏในป้าย แต่ไม่มีผู้ได้รับว่าเป็นเจ้าของป้ายหรือตามพยานหลักฐานที่พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมมาไม่เพียงพอที่จะแสดงหรือพิสูจน์ว่าบุคคลใดเป็นเจ้าของป้าย ตรวจสอบได้สวนผู้ครอบครองป้ายหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายติดตั้งหรือแสดงอยู่ก็ไม่อาจทราบว่ามีผู้ใดเป็นเจ้าของป้าย ดังนั้นผู้ครอบครองป้ายหรือเจ้าของผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่แล้วแต่กรณีต้องเสียภาษีป้าย แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการหาตัวเจ้าของป้ายเลย ดังนั้นถือว่าไม่มีการหาตัวเจ้าของป้ายจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ว่าไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายนั้นได้ ดังนั้น ย่อมไม่สามารถบังคับ

¹ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

² มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

ให้ผู้ครอบครองป้ายหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่ แล้วแต่กรณีเสียภาษีป้ายได้³

อนึ่ง เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบว่า บุคคลใดเป็นเจ้าของป้าย จึงได้มีการบัญญัติกำหนดให้ ป้ายที่ติดตั้งบนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่นและมีพื้นที่เกินสองตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่ของเจ้าของป้ายเป็นตัวอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้าย⁴ และกำหนดลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามไว้ โดยให้ต้องระวางโทษปรับวันละ 100 บาท ตลอดระยะเวลาที่กระทำผิด⁵

2. ฐานภาษี

ฐานภาษีป้าย คือ พื้นที่ของป้าย ดังนั้นในส่วนของฐานภาษีนี้อาจแยกศึกษาเป็น 2 หัวข้อคือ คำจำกัดความของ “ป้าย” กับการหาพื้นที่ของป้าย

2.1 คำจำกัดความของ “ป้าย”

“ป้าย หมายความว่า ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น”⁶

จากคำจำกัดความดังกล่าว มีหลายท่านแยกองค์ประกอบของคำว่า “ป้าย” ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ว่ามีองค์ประกอบดังนี้

³ พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, กฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น การบริหารท้องถิ่น สำหรับนักบริหารภาครัฐและเอกชน (ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2544), น. 322.

⁴ มาตรา 7 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁵ มาตรา 35 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁶ มาตรา 6 บทนิยามคำว่า “ป้าย” ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

- 1) ต้องเป็นป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย
- 2) ต้องใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่น เพื่อหารายได้
- 3) ป้ายนั้นไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพหรือ เครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น⁷

อย่างไรก็ตาม มีผู้เห็นว่า ป้ายที่จะต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 นั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบ กิจการอื่น เพื่อหารายได้ และ
- 2) ป้ายโฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้⁸

ดังนั้น หากยึดความหมายของป้ายที่จะต้องเสียภาษีตามหลักการหลังนี้ก็จะสามารถ แยกองค์ประกอบของ "ป้าย" ได้ดังนี้คือ

- 1) ต้องเป็นป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย หรือป้ายโฆษณา
- 2) ต้องใช้ในการประกอบการค้า ประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ โฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้

สำหรับความเห็นของผู้เขียนนั้นเห็นว่า หลักการแยกองค์ประกอบของป้ายตาม แนวความเห็นหลังนี้น่าจะถูกต้อง เพราะเมื่อพิจารณาถึงคำจำกัดความของคำว่า "ป้าย" ตามมาตรา 95 แห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 อันเป็นกฎหมายเดิมก่อนใช้บังคับพระราชบัญญัติภาษี

⁷ วิราภานต์ ห่วงรัศมิ์, "ภาษีป้าย(1)," วารสารภาษี บัญชีและกฎหมายธุรกิจ, ฉบับที่ 89, ปีที่ 8, น. 28 (กุมภาพันธ์ 2545), และดู พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, อ้างแล้ว เซึ่งอรรถที่ 3, น. 311.

⁸ ชูเกียรติ ดิลกแพทย์, "ป้ายกับโรงเรียนและป้ายกับปั้ม," เอกสารประกอบการ บรรยายโครงการอบรมหลักสูตรการว่าความคดีภาษี, วันที่ 8-9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ณ ศาลภาษีอากรกลาง, น. 10 (อัดสำเนา) และดู อภรณ์ นารณดิลก, อ้างไว้ เซึ่งอรรถที่ 14, น. 8.

ป้าย พ.ศ. 2510 ก็ได้ให้คำจำกัดความโดยแบ่งแยกป้ายเป็น 2 ประเภท คือ ป้ายชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย กับป้ายโฆษณาอย่างชัดเจน⁹

ดังนั้น การอธิบายองค์ประกอบของป้ายในบทนี้จะยึดถือตามแนวหลังดังต่อไปนี้

1) ต้องเป็นป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย หรือป้ายโฆษณา

ความหมายของคำว่า “ป้าย” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง “แผ่นหนังสือหรือแผ่นเครื่องหมายที่บอกให้รู้ เช่น ป้ายชื่อห้างร้าน ป้ายจราจร”¹⁰

ส่วนความหมายของคำว่า “เครื่องหมาย” นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติป้าย พ.ศ. 2510 ไม่มีบทวิเคราะห์ศัพท์หรือคำจำกัดความของคำว่า “เครื่องหมาย” ไว้ จึงต้องพิเคราะห์ความหมายของคำดังกล่าวจากความเข้าใจโดยทั่วไป โดยยึดถือตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานกำหนดเช่นเดียวกัน ซึ่งมีความหมายว่า “สิ่งที่ทำขึ้นแสดงความหมายเพื่อจดจำหรือกำหนดรู้”¹¹ ดังนั้น ไม่ว่าสิ่งที่ทำขึ้นนั้นจะเป็นรูปภาพลัทธิ สิ่งของหรือมนุษย์ ย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า “เครื่องหมาย” ทั้งสิ้น¹²

⁹ “ป้าย” หมายความว่า

(1) ป้ายชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายของสถานการค้า หรือของผู้ประกอบการค้าซึ่งแสดงไว้ที่สถานการค้า หรือบริเวณใกล้เคียงกับสถานการค้า และ

(2) ป้ายโฆษณาของสถานการค้า หรือของผู้ประกอบการค้า ไม่ว่าจะแสดงไว้ ณ ที่ใด ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงป้ายซึ่งแสดงไว้ที่วัตถุหรือภาชนะอันเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ในอาคาร

¹⁰ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 น. 526.

¹¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7036/2540 (เนติ.), ตอน ที่ 11, น. 2090, “คำว่า เครื่องหมายนั้นตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายความว่า สิ่งที่ทำขึ้นแสดงความหมายเพื่อจดจำหรือกำหนดรู้ ดังนั้น ย่อมหมายถึงสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ทำขึ้นเพื่อแสดงความหมายนั้น ซึ่งตามรูปลักษณะที่จำเลยทำขึ้นดังภาพถ่ายเอกสารหมาย จ. 1 รูปที่ 15 และ 16 นั้นแสดงความหมายถึง รูปหัวใจ หากไม่พินิจดูอย่างละเอียดแล้วก็ไม่อาจทราบได้ว่ารูปดังกล่าวประกอบด้วยตัวอักษร C และ D ประกอบกันอยู่ เนื่องจากตัวอักษรทั้งสองมีลักษณะไม่เหมือนกับตัวอักษรต่างประเทศ C และ D โดยทั่วไป แต่เป็นการประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแทนความหมายของรูปหัวใจ ซึ่งตามคำฟ้องและคำเบิกความของพยานโจทก์ผู้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่จัดเก็บรายได้ของโจทก์ก็ยอมรับว่าเป็นสัญลักษณ์ในการประกอบการค้าของจำเลยอันมี

2) ป้ายนั้นต้องใช้ในการประกอบการค้า ประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้
โฆษณาการค้า หรือโฆษณากิจการอื่นเพื่อหารายได้

ป้ายตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 จะต้องเป็นป้ายที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นสำคัญ หากไม่เข้ากรณีดังกล่าว เจ้าของหรือผู้ครอบครองป้ายก็ไม่มีหน้าที่เสียภาษีป้าย เช่น ป้ายโฆษณาเสียงเลือกตั้งเป็นการโฆษณาเสียงตามระบอบประชาธิปไตยมิได้เป็นการประกอบการค้า โฆษณาการค้าหรือหารายได้ จึงไม่ต้องเสียภาษีป้าย แต่หากป้ายโฆษณาเสียงเลือกตั้งนั้นมีข้อความโฆษณาการค้าอยู่ในป้ายเดียวกันด้วยก็ต้องถือว่าเป็นป้ายเพื่อโฆษณาการค้าและต้องเสียภาษีป้าย¹³

การใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้นี้ ผู้เขียนเห็นว่าต้องเป็นการใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ของกิจการที่มีอยู่จริงด้วย ดังนั้น หากมีการเลิกกิจการไปแล้ว แม้ยังไม่มีกรรือถอนป้ายออก เจ้าของป้ายก็ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีป้าย เนื่องจากป้ายดังกล่าวไม่ได้ใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้แล้ว

สำหรับการประกอบการค้านั้น ไม่ได้มีคำนิยามไว้แต่ประการใด จึงเป็นที่เข้าใจกันตามธรรมดาทั่วไปว่า คือ การค้าขาย การซื้อมาขาย หรือการทำขึ้นมาขายนั่นเอง หากมีป้ายชื่อหรือป้ายโฆษณากิจการนี้ก็เข้าลักษณะที่ต้องเสียภาษีป้าย ส่วนการประกอบกิจการอื่น ๆ ถ้าเป็น

ความหมายทำนองเดียวกับเครื่องหมายนั่นเอง" และดู คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 125/2517, อ้างไว้
เชิงอรรถที่ 12, วินิจฉัยทำนองเดียวกัน.

¹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 125/2517 (เนติ.), ตอนที่ 1, น. 83-84, "เนื่องจากในพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ไม่มีบทวิเคราะห์ศัพท์หรือคำจำกัดความคำว่า เครื่องหมายไว้ จึงพึงพิเคราะห์ตามความหมายของคำนี้จากความเข้าใจโดยทั่วไป พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องหมาย คือสิ่งที่ทำขึ้นแสดงความหมาย ศาลฎีกาเห็นว่า ภาพดารารายวันตรี ภาพสัตว์ และภาพวัตถุอื่นในป้ายโฆษณาของโจทก์ เป็นสิ่งที่ทำขึ้นแสดงความหมายทั้งสิ้น ฉะนั้น ป้ายโฆษณาของโจทก์จึงเป็นป้ายที่มีอักษรไทยปนกับเครื่องหมาย ต้องด้วยประเภท (2) ตามบัญชีอัตราภาษีป้ายพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510".

¹³ วิราภานต์ ห่วงรักษ์, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7.

การไปเพื่อหารายได้แล้วไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ต้องเสียภาษีป้ายทั้งสิ้น¹⁴ เช่น ป้ายของสำนักงานนาย ความ สำนักงานแพทย์ โรงพยาบาลเอกชน เป็นต้น

คำจำกัดความของคำว่า "ป้าย" ตามกฎหมายภาษีป้ายนั้นไม่ได้กำหนดลักษณะ รูปแบบของป้ายไว้เป็นอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ แต่กำหนดไว้ว่า "ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่ วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น"¹⁵ จึงทำให้การแสดงชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายหรือโฆษณา ซึ่งใช้ในการประกอบการค้าหรือกิจการอื่น เพื่อหารายได้ไว้บนวัตถุใด ๆ เช่น ผนังอาคาร กำแพง ประตู ยานพาหนะ คน สัตว์ บอลลูกหรือ สิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะเคลื่อนที่ได้หรือไม่ก็ตาม ก็ล้วนแต่เป็น "ป้าย" ตามกฎหมายภาษีป้ายทั้งสิ้น

นอกจากนั้นวิธีการในการทำให้ปรากฏชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมาย หรือโฆษณาก็ไม่จำกัด รูปแบบในการแสดงหรือโฆษณาเช่นกัน วิธีการแสดงหรือโฆษณาจึงอาจทำได้หลากหลายวิธี ไม่จำกัดเฉพาะการเขียน แกะสลัก หรือจารึกเท่านั้น เช่น การทำให้ปรากฏชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมาย หรือการโฆษณาต่าง ๆ ด้วยไฟฟ้า เครื่องจักรกล หรือแม้กระทั่งการปลุกต้นไม้เป็นชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายก็อาจถือเป็นป้าย¹⁶ ตามกฎหมายภาษีป้ายได้ทั้งสิ้น และการแสดงให้ปรากฏนั้นก็ไม จำต้องเป็นการแสดงให้ปรากฏในลักษณะถาวร แต่อาจจะแสดงให้ปรากฏชั่วคราวระยะเวลาใดเวลา หนึ่งก็ได้ เช่น การเขียนข้อความบนผืนผ้าซึ่งไว้ริมถนนในช่วงเทศกาลต่าง ๆ หรือการแสดงหรือ โฆษณานบนจอภาพขนาดใหญ่ที่ทำให้ปรากฏชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายหรือโฆษณาด้วยสัญญาณไฟ ฟ้า ซึ่งหากใช้ในทางการประกอบการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้แล้วก็ถือว่าเป็นป้ายตาม กฎหมายภาษีป้าย

ด้วยเหตุนี้ ถ้อยคำที่ว่า "ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น" นั้นจึงไม่ใช่องค์ประกอบ

¹⁴ อ.ภรณ์ นารตติลก, "ภาษีป้าย 2511," สรรพากรสาส์น, เล่ม 1, น. 9 (มกราคม 2511).

¹⁵ เดิมคำจำกัดความของคำว่า "ป้าย" ตามร่างพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ.... แนนทำยหนังสือของกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท. 0312/15791 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2508 ได้ใช้ถ้อยคำว่า "อาจแสดงเป็นตัวอักษรหรือเครื่องหมายอย่างอื่น โดยการเขียน แกะ สลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏโดยวิธีอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกระทำบนแผ่นกระดาษ แผ่นไม้ แผ่นกระจก กำแพง ผนัง ผ้า หรือวัตถุอื่น"

¹⁶ วิราภานต์ ห่วงรักษ์, อ่าวแล้ว เจริญรอดที่ 7.

ของคำว่า “ป้าย” เพียงแต่เป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า สิ่งใดจะเป็นป้ายตามความหมายของ กฎหมายภาษีป้ายหรือไม่นั้น ไม่ได้พิจารณาจากรูปแบบของตัววัตถุที่ใช้ในการแสดงหรือโฆษณา หรือวิธีการในการทำให้ปรากฏชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายหรือโฆษณา แต่พิจารณาเฉพาะว่า สิ่งนั้น แสดงชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมาย ซึ่งใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือเป็นโฆษณาทางการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้หรือไม่เป็นสำคัญ¹⁷

2.2 การหาพื้นที่ของป้าย

1) ถ้าเป็นป้ายที่มีขอบเขตกำหนดได้ คือ ป้ายซึ่งมีขนาด ลักษณะ และพื้นที่ที่สามารถมองเห็นได้ มีการกำหนดเป็นแผ่นไว้ เช่น สีเหลี่ยม วงกลม วงรี สามเหลี่ยม¹⁸ การคำนวณพื้นที่ของป้ายลักษณะนี้ กฎหมายให้คิดเป็นตารางเซนติเมตร โดยให้เอาส่วนที่กว้างที่สุดคูณด้วยส่วนที่ยาวที่สุด¹⁹

2) สำหรับป้ายที่ไม่มีขอบเขตกำหนดไว้ คือ ป้ายที่แสดงข้อความ ชื่อ ยี่ห้อ โดยไม่มีขอบเขต เช่น เขียนไว้ที่กำแพง ผนังอาคาร²⁰ การคำนวณพื้นที่ของป้ายลักษณะนี้ให้คิดเป็น

¹⁷ กรณีจอภาพขนาดใหญ่ซึ่งแสดงทั้งภาพ แสงสี เสียงนั้นก็อาจเป็นป้ายหรือไม่ก็ได้ กล่าวคือ หากเป็นจอภาพที่แสดงชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายหรือโฆษณา และใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ก็เป็นป้ายตามกฎหมายภาษีป้าย แต่หากเป็นจอภาพที่ไม่ได้แสดงชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายหรือโฆษณา หรือไม่ได้ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ก็ไม่เป็นป้ายตามกฎหมายภาษีป้าย กรณีโทรทัศน์ก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากเป็นโทรทัศน์ที่ตั้งตามที่สาธารณะโดยแสดงรายการโทรทัศน์ตามปกติหรือให้ข้อมูลบางอย่าง เช่น แจ้งหมายเลขรถโดยสารประจำทางที่กำลังจะมาถึงบริเวณที่โทรทัศน์นั้นตั้งอยู่ก็ไม่เป็นป้าย เพราะไม่ได้ใช้ในทางการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้ แต่เป็นการใช้เพื่อให้ความบันเทิงหรือให้ข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลทั่วไป

¹⁸ บุญเลิศ รุ่งมณี, ตอลาก เลขธรรการ, สมชาย อนุวัชกุล และโชคชัย เดชอมรธัญ, ภาษีท้องถิ่น, (ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2529), น. 449.

¹⁹ บัญชีอัตราภาษีป้าย (6) (ก) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534

²⁰ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 18, น. 450.

ตารางเซนติเมตร โดยให้วัดจากตัวอักษร ภาพหรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขตสำหรับกำหนดความกว้างที่สุดและยาวที่สุด และการคำนวณพื้นที่ให้เอาส่วนที่กว้างที่สุดคูณด้วยส่วนที่ยาวที่สุด²¹

3) เมื่อคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีเศษเกินกึ่งหนึ่งของห้าร้อยตารางเซนติเมตร ให้นับเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร ถ้าไม่เกินกึ่งหนึ่ง ให้ปัดทิ้ง²²

3. การยกเว้นภาษี

ป้ายที่ได้รับยกเว้นภาษีตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 มีดังต่อไปนี้คือ

(1) ป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงมหรสพและบริเวณของโรงมหรสพนั้นเพื่อโฆษณาโรงมหรสพ

ป้ายที่จะได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้ต้องเป็นป้ายโฆษณาโรงมหรสพและต้องติดตั้งไว้ในโรงมหรสพหรือบริเวณโรงมหรสพเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ป้ายโฆษณาของภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ฉายหรือจะนำมาฉายที่ติดตั้งไว้ในโรงภาพยนตร์นั้น เป็นต้น แต่ถ้าเป็นป้ายโฆษณากิจการค้าอย่างอื่น แม้จะติดไว้ในโรงมหรสพก็ไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้ เช่น ถ้าเอาป้ายโฆษณาบุหรี่ปะติดในโรงภาพยนตร์ก็ต้องเสียภาษีป้าย หรือแม้เป็นป้ายโฆษณาโรงมหรสพ แต่ไปติดโฆษณาไว้นอกโรงมหรสพจะไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้แต่อย่างใดเช่น ป้ายโฆษณาภาพยนตร์ที่ไปติดตามสี่แยก ถนนหรือที่สาธารณะซึ่งไม่ใช่บริเวณโรงมหรสพ²³

(2) ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้าหรือที่สิ่งหุ้มห่อหรือบรรจุสินค้า

ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้าหรือสิ่งหุ้มห่อหรือบรรจุสินค้า ได้แก่ ตราหรือเครื่องหมายการค้า หรือข้อความเขียน หรือพิมพ์ไว้ หรือแสดงไว้ด้วยวิธีอื่นใดบนตัวสินค้า หรือกล่องใส่สินค้าหรือกระดาษที่ห่อสินค้านั้น เช่น ตราห่อซึ่งพิมพ์ไว้ทั้ง 4 ด้าน ด้วยตัวหนังสือว่า SONY บนกล่อง

²¹ บัญชีอัตราภาษีป้าย (6) (ข) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

²² บัญชีอัตราภาษีป้าย (7) (ก) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

²³ ไชย ถวัลย์, "กฎหมายภาษีป้าย," วารสารธนาคาร, น.82 (กรกฎาคม 2528).

บรรจุเครื่องรับวิทยุหรือเครื่องรับโทรทัศน์ หรือข้อความโฆษณาบนกล่องผงชักฟอก เป็นต้น ป้ายเหล่านี้ย่อมถือว่าเป็นป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้า หรือที่สิ่งหุ้มห่อเป็นป้ายที่ได้รับการยกเว้นภาษี²⁴

(3) ป้ายที่แสดงไว้ในบริเวณงานที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว

ป้ายโฆษณาสินค้าของห้างร้านต่าง ๆ ที่นำไปแสดงไว้ ณ บริเวณงานที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น งานแสดงสินค้า ณ สวนอัมพร งานชุมนุมเป็นครั้งคราว ณ สถานลีลาศสวนลุมพินี จะเป็นป้ายโฆษณาสินค้านานาชนิดตั้งไว้ที่ร้านจำหน่ายสินค้านั้น หรือทั่ว ๆ ไป บริเวณงานซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราว ๆ ละ 3 หรือ 7 หรือ 15 วันแล้วแต่กรณี เมื่องานหมดก็รื้อออก ป้ายเหล่านี้ได้รับการยกเว้นภาษีป้ายทั้งหมด แต่ถ้าเจ้าของกิจการค้าที่นำสินค้าไปขายในงานที่จัดขึ้นนำป้ายโฆษณาไปติดตั้งโฆษณานอกบริเวณงานก็ไม่ได้รับการยกเว้นตามความหมายข้อนี้²⁵

(4) ป้ายที่แสดงไว้ที่คนหรือสัตว์²⁶

ป้ายประเภทนี้ได้แก่ โฆษณาที่เสื้อผ้า หรือสักรายไว้ที่แผ่นหลังของคน หรือแขวนไว้ที่คอสัตว์ เป็นต้น²⁷

(5) ป้ายที่แสดงไว้ในอาคารที่ใช้ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นหรือภายในอาคารซึ่งเป็นที่รโหฐาน ทั้งนี้ เพื่อหารายได้ และแต่ละป้ายมีพื้นที่ไม่เกิน 3 ตารางเมตร แต่ไม่รวมถึงป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์²⁸

²⁴ เพิ่งอ้าง, บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18, น. 445, และดู กองคลังท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, อ้างไว้ เจริญธรรมที่ 25.

²⁵ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, เพิ่งอ้าง, และดู กองคลังส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, "ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายการสาธารณสุข," เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น, น. 2 ของคำบรรยายภาษีป้าย (อัดสำเนา).

²⁶ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

²⁷ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18, น. 445, และดู กองคลังส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 25.

²⁸ พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 มาตรา 8(5) ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2542).

ป้ายทุกประเภทที่แสดงไว้ในสถานที่ประกอบการค้า หรือภายในอาคารซึ่งเป็น
ที่รโหฐาน หากมีพื้นที่ไม่เกิน 3 ตารางเมตร²⁹ ย่อมได้รับยกเว้นภาษีป้ายทั้งหมด เว้นแต่ป้ายชื่อ
ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ประเภทเดียวที่จะต้องเสียภาษี

สำหรับความหมายของคำว่า "อาคาร" นั้น กฎหมายภาษีป้ายไม่ได้คำจำกัดความไว้
โดยเฉพาะ จึงต้องตีความตามความหมายทั่วไป ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้
ความหมายของคำว่า "อาคาร" ไว้ว่า เรือน โรง สิ่งก่อสร้างขึ้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงเช่นนั้น³⁰
และให้ความหมายของคำว่า "เรือน" หมายถึง สิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่, ที่อยู่³¹ และคำว่า

²⁹ เดิมกฎหมายยกเว้นภาษีป้ายที่แสดงไว้ภายในสถานประกอบการค้าหรือกิจการอื่น
เพื่อหารายได้หรือภายในอาคารซึ่งเป็นที่รโหฐาน แต่ไม่รวมถึงป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียน
พาณิชย์ ต่อมา มีการจัดตั้งศูนย์การค้าต่าง ๆ ขึ้นมากและผู้ประกอบการได้ติดตั้งหรือแสดงป้าย
อยู่ภายนอกร้านค้าย่อยบริเวณทางเดินภายในห้างสรรพสินค้าจำนวนมาก แต่เนื่องจากการติดตั้ง
หรือแสดงป้ายลักษณะดังกล่าวเป็นการกระทำภายในสถานประกอบการค้า ซึ่งได้รับยกเว้น
ภาษีป้ายตามมาตรา 8(5) ทั้งนี้เพราะสถานที่ประกอบการค้าตามมาตรา 8(5) มิได้มีข้อจำกัดว่า
ต้องเป็นสถานประกอบการค้าของตนเอง, โปรดดู บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บภาษีป้ายตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 กรณีป้ายของการปิโตรเลียม
แห่งประเทศไทย ("ปตท") สถานีบริการน้ำมันของเอกชน ป้ายที่ติดตั้งไว้ "ทนายชั้น 1" และป้าย
โฆษณาที่ติดตั้งอยู่หน้าร้านค้าย่อยห้างสรรพสินค้า เดือนมกราคม พ.ศ. 2531.

ในปี 2534 จึงมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีจากป้ายที่ติดตั้งในร้านค้าที่
ศูนย์การค้า โดยกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535) กำหนดให้จัดเก็บภาษีจากป้ายดังกล่าวที่มี
พื้นที่ตั้งแต่ 1 ตารางเมตรขึ้นไป ต่อมาเนื่องจากผู้ประกอบการร้องเรียนว่าถูกจัดเก็บภาษีมากเกินไป
แม้แต่ป้ายที่ติดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเดินหาสินค้าเพื่อจับจ่าย
ภายในศูนย์การค้าก็ต้องถูกจัดเก็บภาษีด้วย จึงมีการแก้ไขกฎหมาย โดยกฎกระทรวงฉบับที่ 8
(พ.ศ. 2542) กำหนดให้เก็บภาษีจากป้ายที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 3 ตารางเมตรขึ้นไป, โปรดดู จรูญศรี
ชายหาต, "ภาษีป้าย : ภาษีท้องถิ่นที่ไม่โปร่งใส," วารสารภาษี บัญชีและกฎหมายธุรกิจ,
ฉบับที่ 63, ปีที่ 6, น. 52 (ธันวาคม 2542).

³⁰ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, น. 897.

³¹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, น. 691.

“โรง” หมายถึง ที่ปลูกไว้สำหรับอยู่หรือไว้สิ่งของคล้ายเรือน ปรกติพื้นอยู่กับดิน³² ดังนั้น คำว่า “อาคาร” จึงน่าจะหมายถึง สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือไว้สิ่งของ

หากถือตามความหมายนี้ สิ่งปลูกสร้างใดที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือไว้สิ่งของก็ย่อมเป็น อาคาร เช่น ที่ให้บริการน้ำมันของสถานีบริการน้ำมัน สถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน เป็นต้น แต่หาก สิ่งปลูกสร้างใดไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือไว้สิ่งของแล้วก็ย่อมไม่เป็นอาคาร เช่น กรณีที่จอดรถโดยสารประจำทางซึ่งไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือไว้สิ่งของจึงไม่เป็นอาคาร แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่มีคำจำกัดความของคำว่า “อาคาร” ไว้ในกฎหมายภาษีป้ายและไม่มีแนวคำวินิจฉัยใด ๆ ที่วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “อาคาร” หรือไม่ไว้อย่างชัดเจน คงมีแต่การวินิจฉัยเป็นรายกรณี ๆ ไป เช่น คำวินิจฉัยของกองคลังส่วนท้องถิ่นตามหนังสือที่ มท. 0307/7978 ลงวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2536 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1743/2544 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1733/2545 ซึ่งวินิจฉัยว่า ที่ให้บริการน้ำมันของสถานีบริการน้ำมันเป็นอาคาร เท่านั้น ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “อาคาร” หรือไม่ จึงอาจมีการตีความที่แตกต่างกันไปตามดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินภาษี เช่น ในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ในบางท้องถิ่นตีความว่า สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินและสถานีรถไฟลอยฟ้าไม่เป็นอาคาร ป้ายที่ติดตั้งในบริเวณดังกล่าวจึงต้องเสียภาษีป้าย³³

สำหรับกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์นั้นบัญญัติไว้ว่า เมื่อได้จดทะเบียนพาณิชย์แล้ว ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์จัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจไว้ที่หน้าสำนักงานและที่สำนักงานสาขาโดยเปิดเผยภายใน 30 วันนับแต่วันที่จดทะเบียนป้ายชื่อดังกล่าว โดยให้ใช้อักษรไทย อ่านได้ง่าย และชัดเจน จะมีอักษรต่างประเทศด้วยก็ได้ และจะกระทำไว้บนแผ่นไม้ แผ่นโลหะ แผ่นกระจก กำแพง หรือผนังก็ได้³⁴ ดังนั้น ป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ จึงหมายถึง ป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบการพาณิชย์ที่ติดตั้งหรือแสดงไว้หน้าสำนักงานนั่นเอง ซึ่งป้ายประเภทนี้จะต้องเสียภาษี แม้มีพื้นที่ไม่ถึง 3 ตารางเมตรก็ตาม

³² พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, น. 693.

³³ ฝ่ายรายได้, สำนักงานเขตจตุจักร เขตปทุมวันและเขตบางรัก, กรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2548.

³⁴ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18, น. 445, และดู กองคลังส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 25.

อนึ่ง สำหรับป้ายที่แสดงไว้ในสถานที่ประกอบการค้า หรือภายในอาคารซึ่งเป็น ที่รโหฐานซึ่งมีพื้นที่เกิน 3 ตารางเมตรนั้นจะต้องเสียภาษีเต็มตามพื้นที่ทั้งหมด จะเอาพื้นที่ 3 ตารางเมตรที่ได้รับยกเว้นมาหักออกก่อนไม่ได้³⁵

(6) ป้ายของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ป้ายประเภทนี้ ได้แก่ ป้ายชื่อกระทรวง ทบวง กรม ป้ายชื่อศาลากลางจังหวัด ป้ายชื่อ อำเภอ ป้ายชื่อสำนักงานเทศบาล ป้ายสถานีตำรวจ ป้ายโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวง สาธารณสุข ป้ายโรงพยาบาลของเทศบาล เป็นต้น³⁶

สำหรับป้ายชื่อสถานที่ราชการ ได้มีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท. 0407/ว.1096 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2532 วางแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

(ก) ป้ายชื่อสถานที่ราชการที่ติดตั้งไว้ ณ ตัวอาคารสำนักงานหรือที่รั้วหรือบริเวณ หน้าสำนักงาน รวมทั้งป้ายอื่นซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ ห้ามมิให้มีการโฆษณาการค้าบน ป้ายชื่อสถานที่ราชการหรือแสดงไว้ร่วมกับป้ายชื่อสถานที่ราชการ

(ข) ป้ายชื่อสถานที่ราชการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ตามข้อ (ก) อันเป็นป้ายที่เอกชน ได้จัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์แก่ราชการและประชาชนโดยส่วนรวม หากได้มีการนำชื่อ ยี่ห้อหรือ เครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้า ไปติดตั้งบนป้ายชื่อสถานที่ราชการหรือแสดงไว้ร่วมกับป้ายชื่อสถานที่ราชการ เจ้าของป้ายนั้นอยู่ใน บังคับต้องเสียภาษีป้ายเฉพาะในส่วนที่มีการโฆษณาการค้าตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติ ภาษีป้าย พ.ศ. 2510 และสำหรับป้ายชื่อสถานที่ราชการที่เอกชนได้จัดทำขึ้นนี้มิให้ มี การโฆษณาการค้าให้เด่นชัดกว่าป้ายชื่อสถานที่ราชการจนขาดความเหมาะสมในสายตาของ ประชาชนทั่วไปด้วย

(ค) ป้ายอื่น ๆ ที่มีลักษณะของการโฆษณาการค้าในทำนองเดียวกัน ซึ่งเอกชนได้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่ราชการและประชาชนโดยส่วนรวมหรือเพื่อกิจการสาธารณะต่าง ๆ เช่น ป้ายบอกทิศทางไปสถานที่ราชการ ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือป้ายคำขวัญต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น หากมีการนำชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบ กิจการอื่นเพื่อหา

³⁵ วิจารณ์ ห่วงรักษา, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 7, น. 29-30.

³⁶ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18, น. 446, และดู กองคลังส่วน ท้องถิ่น, กรมการปกครอง, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 25.

รายได้ หรือโฆษณาการค้าไปติดตั้งบนป้ายหรือแสดงไว้รวมกับป้ายดังกล่าว เจ้าของป้ายนั้นย่อมอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีป้ายเฉพาะในส่วนที่มีการโฆษณาการค้าตาม มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 เช่นเดียวกัน³⁷

(7) ป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ

ป้ายที่จะได้รับยกเว้นตามข้อนี้ ได้มีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมากที่สุด มท. 0307/7910 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2536 ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาไว้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 โดยนัยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติถึงเรื่องการจัดตั้งองค์การไว้ว่า เมื่อรัฐบาลเห็นเป็นการสมควรจะจัดตั้งองค์การเพื่อดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ หรือช่วยเหลือในการครองชีพ หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินก็ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อมีการจัดตั้งองค์การโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นแล้ว องค์การนั้นก็มีฐานะเป็นนิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เป็นบุคคลหนึ่งต่างหากจากหน่วยราชการซึ่งเป็นเจ้าของ และองค์การประเภทนี้มีทุนทั้งสิ้นเป็นของรัฐซึ่งมีตัวอย่างอยู่หลายองค์การ เช่น องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การเชื้อเพลิง องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ และองค์การสวนสัตว์ เป็นต้น

(ข) ป้ายขององค์การที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ได้แก่ องค์การที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเป็นการเฉพาะ และมีได้อาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 แต่ประการใด เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494 การท่าเรือแห่งประเทศไทยซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการท่าเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494 องค์การเภสัชกรรมซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การเภสัชกรรม พ.ศ. 2509 เป็นต้น

(ค) ป้ายของหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ เช่น ป้ายของโรงงานยาสูบ ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงการคลังมีหน้าที่นำรายได้ส่งกระทรวงการคลัง เป็นต้น

³⁷ วิจารณ์ ห่วงรัชช, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7, น. 30.

ดังนั้น ป้ายที่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามนัย (7) นี้จะต้องเป็นป้ายขององค์การซึ่งเข้าลักษณะตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นด้วย³⁸

มีข้อสังเกตว่าป้ายที่ได้รับยกเว้นตาม (7) นี้ จะพิจารณาจากความเป็นเจ้าของป้ายเป็นสำคัญ ดังนั้น ไม่ว่าป้ายดังกล่าวนั้นจะติดตั้งหรือแสดงไว้ ณ ที่ใดก็ตาม ป้ายดังกล่าวเหล่านั้นก็จะได้รับยกเว้นภาษีป้าย³⁹

(8) ป้ายของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ความหมายของป้ายที่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้ มีอยู่ 5 ประเภท ซึ่งไม่รวมถึงป้ายของธนาคารพาณิชย์ของเอกชน เช่น ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) หรือป้ายธนาคารพาณิชย์อื่นซึ่งถึงแม้รัฐบาลถือหุ้นอยู่ด้วยก็ไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้าย เช่น ป้ายของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)⁴⁰

(9) ป้ายของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่แสดงไว้ ณ อาคารหรือบริเวณของโรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น⁴¹

คำว่า "ป้าย" ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 หมายถึงป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายประเภทหนึ่ง กับป้ายโฆษณาอีกประเภทหนึ่ง ดังนั้นการใช้คำว่า "ป้ายของ" โดยไม่ระบุเฉพาะเจาะจงว่า เป็นป้ายแสดงชื่อ แต่ใช้คำว่า "ป้ายของ" จึงต้อง

³⁸ เฟิงอ้วง, น. 30-31.

³⁹ บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดเก็บภาษีป้ายตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 กรณีป้ายของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ("ปตท") สถานีบริการน้ำมันของเอกชน ป้ายที่ติดตั้งไว้ "ทนายชั้น 1" และป้ายโฆษณาที่ติดตั้งอยู่หน้าร้านค้าย่อยห้างสรรพสินค้า เดือนมกราคม พ.ศ. 2531, "ป้ายของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ("ปตท") ซึ่งเป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายได้รับยกเว้นตามมาตรา 8(7) ไม่ต้องเสียภาษีป้าย ไม่ว่าจะติดตั้งไว้ ณ ที่ใด เมื่อให้ผู้แทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เยี่ยมไปติดตั้งที่สถานบริการน้ำมัน ป้ายดังกล่าวจึงได้รับยกเว้นไม่เสียภาษีป้าย".

⁴⁰ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ่างแล้ว เชิงอรุณที่ 18, น. 446, และดู กองคลังส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, อ่างแล้ว เชิงอรุณที่ 25.

⁴¹ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

หมายความรวมถึงทั้งป้ายแสดงชื่อและป้ายโฆษณาของโรงเรียนหรือสถาบันอุดมศึกษา ส่วนการใช้คำว่า "ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน" หรือ "ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน" ที่ระบุไว้นั้นก็เป็นการขยายคำว่า "โรงเรียนเอกชน" หรือ "สถาบันการศึกษาเอกชน" ซึ่งอยู่ข้างหน้าและมีความหมายว่า จะต้องเป็นโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันการศึกษาเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเป็นโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีมาตรฐานการสอนตามหลักสูตรของราชการ และได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล ไม่ใช่โรงเรียนกวดวิชาหรือโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเอกชนที่ไม่ได้รับอนุญาต ดังนั้น ป้ายของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันการศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชนที่ได้รับยกเว้นตามข้อนี้ จึงหมายรวมถึงป้ายทุกชนิดของโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันการศึกษาเอกชน ไม่ว่าจะ เป็นป้ายชื่อหรือป้ายโฆษณา⁴² และต้องเป็นป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาหรือบริเวณโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแล้วแต่กรณีด้วย แต่ถ้าโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นนำป้ายไปแสดงไว้นอกโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแล้วแต่กรณี ป้ายนั้นต้องเสียภาษีป้ายทำนองเดียวกับป้ายโรงมหรสพ เช่น โรงเรียนราษฎร์ ชื่อโรงเรียน "โรงเรียนสมปรารถนา" นำป้ายมีข้อความว่า "โรงเรียนสมปรารถนา รับนักเรียนตั้งแต่ ป. 1 ถึง ป. 6" ไปติดตั้งโฆษณาไว้ที่เสาไฟฟ้าในที่สาธารณะนอกบริเวณโรงเรียน ป้ายนี้ต้องเสียภาษีป้าย⁴³

(10) ป้ายของผู้ประกอบการเกษตรซึ่งค้าผลผลิตอันเกิดจากการเกษตรของตน

ป้ายประเภทนี้คือ ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายหรือป้ายโฆษณาของเกษตรกรซึ่งประกอบการค้าผลผลิตซึ่งตนผลิตขึ้นเอง เช่น ป้ายชื่อร้านค้าของชาวนาซึ่งปลูกข้าวและเปิดร้านขายข้าวเอง หรือป้ายโฆษณาของเจ้าของร้านขายส้มซึ่งขายส้มจากสวนตนเองปลูกเอง เป็นต้น แต่หากนำผลผลิตอันเกิดจากการเกษตรของคนอื่นมาค้าขายก็จะไม่ได้รับการยกเว้นภาษีป้าย⁴⁴ นอกจากนั้น ป้ายที่ได้รับยกเว้นตามข้อนี้ยกเว้นเฉพาะป้ายของผู้ประกอบการเกษตรเท่านั้น หากเป็นป้ายของบุคคลอื่นไม่ได้รับยกเว้น เช่น ป้ายของกลุ่มแม่บ้านที่ค้าเป็ดยวนที่ถักจากเศษผ้าไม่เข้าช้อยกเว้นเพราะไม่ใช่กลุ่มเกษตรกร และไม่ใช่อการขายผลผลิตทางการเกษตร⁴⁵

⁴² ชูเกียรติ ดิลกแพทย์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 8, น. 6-8.

⁴³ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18, น. 447.

⁴⁴ วิราภรณ์ นวรงค์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 7, น. 31.

⁴⁵ จรูญศรี ชายหาด, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 29, น. 53.

(11) ป้ายของวัดหรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือการกุศลสาธารณะโดยเฉพาะ

ป้ายประเภทนี้น่าจะหมายถึง ป้ายของวัดหรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือการกุศลสาธารณะที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ เพราะหากเป็นเพียงป้ายชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมาย หรือป้ายโฆษณาของวัดหรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือการกุศล โดยไม่มีข้อความอื่นใดอันมีลักษณะไปในทางประกอบการค้าหรือหารายได้แล้ว เช่น ป้ายชื่อวัดเขียนว่า "วัดธาตุทอง" ป้ายนั้นก็ไม่ต้องเสียภาษีอยู่แล้ว ทั้งนี้เนื่องจากไม่ใช่ป้ายตามความหมายของพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

ในทางกลับกัน หากเป็นป้ายของวัดซึ่งใช้ในการประกอบการค้าหรือหารายได้แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศาสนาหรือการกุศลสาธารณะโดยเฉพาะ ป้ายนั้นก็ไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้าย เช่น ป้ายของวัด แต่ใช้ในการโฆษณาขายสินค้าหรือให้บริการซึ่งเป็นของเอกชน เป็นต้น

ป้ายที่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้ ได้แก่ ป้ายที่เขียนไว้ว่า "รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือคนน้ำ ค่าไฟของวัด" ป้ายการกุศลสาธารณะเขียนว่า "รับบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย" หรือป้ายเขียนโฆษณาเชิญชวนสมัครวิงการกุศล เป็นต้น

(12) ป้ายของสมาคมหรือมูลนิธิ

ป้ายประเภทนี้ เช่น ป้ายชื่อสมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนหรือมัธยมต่าง ๆ หรือป้ายที่เขียนว่า "มูลนิธิช่วยเหลือคนตาบอด" หรือป้ายที่มีข้อความอย่างอื่น แต่เป็นป้ายของสมาคมหรือมูลนิธิก็ได้รับการยกเว้นภาษี⁴⁶

(13) ป้ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตามกรณี (13) นี้เป็นกรณีที่อาจกำหนดป้ายที่ไม่ต้องเสียภาษีป้ายได้โดยกฎกระทรวง เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว การบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้ทำให้กฎหมายมีการยืดหยุ่นได้ และกระทำ得รวดเร็ว เพราะเพียงออกเป็นกฎกระทรวงเท่านั้น โดยฝ่ายบริหารสามารถกระทำตัวเอง ไม่ต้องผ่านรัฐสภา ปัจจุบันมีการออกกฎกระทรวงโดยอาศัยอาศัยมาตรา 8 (13) นี้หลายฉบับ โดยมีทั้งการยกเว้นภาษีป้ายสำหรับป้ายบางประเภทเป็นการชั่วคราว และการยกเว้นภาษีป้ายสำหรับป้ายบางประเภทเป็นการถาวร

⁴⁶ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18, น. 447, และดูกองคลังส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 25.

การยกเว้นภาษีป้ายสำหรับป้ายบางประเภทเป็นการชั่วคราวได้แก่

1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2540)⁴⁷ กำหนดให้เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้ายสำหรับป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ปีการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2541-2542 ที่มีข้อความ "ปีท่องเที่ยวไทย ๒๕๔๑-๒๕๔๒" หรือ "Amazing Thailand 1998-1999" หรือตราสัญลักษณ์ปีการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๒ ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดแสดงไว้ด้วย โดยเจ้าของป้ายจะโฆษณาแสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นด้วยก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในสิบของพื้นที่ป้าย และต้องแสดงไว้ ณ ส่วนล่างของป้ายเท่านั้น ทั้งนี้ สำหรับป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542

2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2542)⁴⁸ กำหนดให้เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้ายสำหรับ

(1) ป้ายที่มีข้อความโฆษณาประชาสัมพันธ์การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 หรือที่แสดงสัญลักษณ์อย่างเป็นทางการหรือสัญลักษณ์ตัวนำโชคอย่างเป็นทางการของการจัดการแข่งขันกีฬาดังกล่าว และติดตั้งหรือแสดงไว้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2541 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2541

(2) ป้ายที่มีข้อความโฆษณาประชาสัมพันธ์การแข่งขันกีฬาเฟลปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 หรือที่แสดงสัญลักษณ์อย่างเป็นทางการหรือสัญลักษณ์ตัวนำโชคอย่างเป็นทางการของการจัดการแข่งขันกีฬาดังกล่าว และติดตั้งหรือแสดงไว้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2541 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ โดยจะมีการโฆษณาแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นด้วยก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในสิบของพื้นที่ป้ายและต้องแสดงไว้ ณ ส่วนล่างของป้ายเท่านั้น

3) กฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2543)⁴⁹ กำหนดให้เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้ายสำหรับป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์โครงการ "เชื่อมั่นเมืองไทยปีไอโอเอฟร์ ๒๐๐๐" ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด โดยเจ้าของป้ายจะโฆษณา แสดงชื่อ ยี่ห้อ

⁴⁷ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ตอนที่ 75ก หน้า 39 วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2540.

⁴⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 13ก หน้า 5 วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542.

⁴⁹ ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 117, ตอนที่ 22ก, น. 15, วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2543.

หรือเครื่องหมายประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นด้วยก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในสิบของพื้นที่ป้ายและต้องแสดงไว้ ณ ส่วนล่างของป้ายเท่านั้น ทั้งนี้ สำหรับป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

ส่วนการยกเว้นภาษีป้ายสำหรับป้ายบางประเภทเป็นการถาวรได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535)⁵⁰ ซึ่งกำหนดให้เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้ายสำหรับ

(ก) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่รถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถบดถนนหรือรถแทรกเตอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

(ข) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ล้อเลื่อน ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

ป้ายที่ติดตั้งที่ล้อเลื่อนต้องเป็น "ล้อเลื่อน" ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อนด้วยการนำป้ายมาใส่ลูกล้อให้เลื่อนได้ ไม่ใช่ "ล้อเลื่อน" ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อนอันจะได้รับการยกเว้นภาษีป้าย⁵¹

(ค) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ยานพาหนะนอกเหนือจาก (ก) และ (ข) โดยมีพื้นที่ไม่เกินห้าร้อยตารางเซนติเมตร

4. การยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย

ป้ายทุกป้ายซึ่งอยู่ในข่ายจะต้องเสียภาษีป้ายจะต้องมีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีป้ายตามแบบ ภ.ป. 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย ได้แก่

1) เจ้าของป้ายซึ่งจะต้องเสียภาษีป้าย⁵²

⁵⁰ ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 109, ตอนที่ 60, น. 1, วันที่ 9 พฤษภาคม 2535.

⁵¹ วิราภานต์ ห่วงรักษ์, "ภาษีป้าย(2)," วารสารภาษี บัญชีและกฎหมายธุรกิจ, ฉบับที่ 90, ปีที่ 8, น. 50 (มีนาคม 2545).

⁵² มาตรา 12 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

2) ในกรณีที่เจ้าของป้ายอยู่นอกประเทศไทย ให้ตัวแทนหรือผู้แทนในประเทศ มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายแทนเจ้าของป้าย⁵³

3) ถ้าเจ้าของป้ายตาย เป็นผู้ไม่อยู่เป็นคนลาบสูญ เป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถให้ผู้จัดการมรดก ผู้ครอบครองทรัพย์มรดกไม่ว่าจะเป็นทายาทหรือผู้อื่น ผู้จัดการทรัพย์สิน ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณีมีหน้าที่ปฏิบัติการแทนเจ้าของป้าย⁵⁴

4.2 ระยะเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย

ระยะเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย อาจแบ่งไว้เป็น 3 กรณีดังนี้

- 1) ตามปกติให้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายในเดือนมีนาคมของทุกปี⁵⁵
- 2) เจ้าของป้ายจะต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีป้ายภายใน 15 วันนับตั้งแต่
 - (ก) เจ้าของป้ายมีป้ายต้องเสียภาษีป้ายหลังเดือนมีนาคม
 - (ข) เจ้าของป้ายแสดงป้ายใหม่แทนป้ายเดิมที่เสียภาษีป้ายนั้นแล้ว
 - (ค) เปลี่ยนแก้ไขป้ายเดิมอันเป็นเหตุให้เสียภาษีป้ายหรือเสียภาษีป้ายเพิ่มขึ้น
- 3) ผู้รับโอนป้ายแจ้งการรับโอนป้าย ภายใน 30 วันนับแต่วันรับโอน⁵⁶

4.3 สถานที่รับและยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย

ให้เจ้าของป้ายหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายขอรับแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.1) ได้ที่เขตราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งโดยไม่คิดมูลค่า⁵⁷ และเมื่อกรอกรายละเอียดเสร็จแล้วให้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายพร้อมเอกสารประกอบต่อ

⁵³ มาตรา 12 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

⁵⁴ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

⁵⁵ มาตรา 12 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

⁵⁶ มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁵⁷ สำนักงานเขตดอนเมือง, กรุงเทพมหานคร, "ภาษีป้าย," <<http://203.155.220.217/office/donmeung/tax/bay.htm>>, 29 กันยายน 2547.

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เขตราชาการส่วนท้องถิ่นที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่ สำหรับป้ายที่แสดงไว้ที่ ยานพาหนะที่ต้องเสียภาษีให้ยื่น ณ เขตราชาการส่วนท้องถิ่นซึ่งการจดทะเบียนยานพาหนะได้ กระทำในท้องถิ่นนั้น⁵⁸ ทั้งนี้จะนำส่งด้วยตนเอง มอบหมายให้ผู้อื่นไปส่งแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนก็ได้⁵⁹

4.4 เอกสารประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย

สำหรับเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการยื่นแบบนั้น แบ่งได้เป็น 2 กรณีดังนี้

1) กรณีป้ายใหม่ ให้เจ้าของป้ายยื่นแบบเสียภาษี พร้อมสำเนาหลักฐานและ งดลายมือชื่อรับรองความถูกต้อง ได้แก่

(ก) ใบอนุญาตติดตั้งป้าย, ใบเสร็จรับเงินค่าทำป้าย

(ข) สำเนาทะเบียนบ้าน

(ค) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรข้าราชการ หรือบัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือ บัตรประจำตัวผู้เสียภาษี

(ง) กรณีเจ้าของป้ายเป็นนิติบุคคลให้แนบหนังสือรับรองสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วน บริษัท, ทะเบียนพาณิชย์และหลักฐานของสรรพากร เช่น ภ.พ.01, ภ.พ. 09, ภ.พ. 20

(จ) หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถยื่นแบบได้ด้วยตนเอง พร้อมติดอากร แสตมป์ตามกฎหมาย)

(ฉ) หลักฐานอื่น ๆ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ

2) กรณีป้ายเก่า ให้เจ้าของป้ายยื่นแบบเสียภาษีป้าย (ภ.ป. 1) พร้อมใบเสร็จรับเงิน การเสียภาษีครั้งสุดท้าย กรณีเจ้าของป้ายเป็นนิติบุคคลให้แนบหนังสือรับรองสำนักงานทะเบียน หุ้นส่วนบริษัทพร้อมกับการยื่นแบบ ภ.ป. 1⁶⁰

⁵⁸ มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติ ภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁵⁹ สำนักงานเขตดอนเมือง, กรุงเทพมหานคร, อ่างแล้ว เริงอรอดที่ 57.

⁶⁰ เพิ่งอ้าง.

5. การประเมินภาษีป้าย

เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีป้ายได้ยื่นแบบแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะประเมินภาษีป้ายตามบัญชีอัตราภาษีป้ายในพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 และแจ้งการประเมินไปยังเจ้าของป้าย⁶¹

5.1 วิธีการคำนวณภาษีป้าย

การคำนวณภาษีนั้นนั้น ขั้นตอนแรกจะต้องหาพื้นที่ของป้ายเสียก่อน จากนั้นจึงนำพื้นที่ของป้ายที่จะต้องเสียภาษีดังกล่าวมาคิดคำนวณจำนวนภาษีรายปีที่จะต้องเสียตามอัตราภาษีที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นการคำนวณภาษีป้ายจึงมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

5.1.1 การหาพื้นที่ของป้าย ให้คำนวณดังนี้

- 1) ถ้าเป็นป้ายที่มีขอบเขตกำหนดได้ให้คิดเป็นตารางเซนติเมตร โดยให้เอาส่วนที่กว้างที่สุดคูณด้วยส่วนที่ยาวที่สุด⁶²
- 2) สำหรับป้ายที่ไม่มีขอบเขตกำหนดไว้ให้คิดเป็นตารางเซนติเมตร โดยให้วัดจากตัวอักษร ภาพหรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขตสำหรับกำหนดความกว้างที่สุดและความยาวที่สุด และการคำนวณพื้นที่ให้เอาส่วนที่กว้างที่สุดคูณด้วยส่วนที่ยาวที่สุด⁶³
- 3) เมื่อคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีเศษเกินกึ่งหนึ่งของห้าร้อยตารางเซนติเมตร ให้นำเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร ถ้าไม่เกินกึ่งหนึ่งให้ปัดทิ้ง⁶⁴

⁶¹ สมคิด บางโม, ภาษีอากรธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิทย์พัฒน์, 2544), น. 364-365.

⁶² บัญชีอัตราภาษีป้าย (6) (ก) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁶³ บัญชีอัตราภาษีป้าย (6) (ข) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁶⁴ บัญชีอัตราภาษีป้าย (7) (ก) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

5.1.2 อัตรากาซี

1) ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน คือ ป้ายที่มีข้อความ เป็นภาษาไทยทั้งหมด ให้คิดอัตรา 3 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร

2) ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศ และหรือปนกับภาพ และหรือ เครื่องหมายอื่น คือ ป้ายที่มีข้อความเขียนเป็นภาษาไทย และมีภาษาต่างประเทศปน หรือมีภาพ หรือเครื่องหมายปนอยู่ ให้คิดอัตรา 20 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร

3) ป้ายดังต่อไปนี้ ให้คิดอัตรา 40 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร

(1) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย ไม่ว่าจะ มีภาพหรือเครื่องหมายใดหรือไม่คือ ป้ายที่เขียน เป็นข้อความภาษาต่างประเทศทั้งหมดหรือมีเครื่องหมายปน หรือมีเครื่องหมายอย่างเดียว ข้อสำคัญคือป้ายนั้นต้องไม่มีข้อความ เป็นภาษาไทยอยู่เลย

(2) ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วน หรือทั้งหมดอยู่ได้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ⁶⁵

4) กรณีป้ายซึ่งมีข้อความ เครื่องหมายหรือภาพเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนเป็นข้อความ เครื่องหมาย หรือภาพอื่นได้ โดยเครื่องจักรกลหรือโดยวิธีใด ๆ นั้น ตามบัญญัติอัตรากาซีป้ายได้มี การกำหนดให้คิดอัตรากาซีตามจำนวนข้อความ เครื่องหมาย หรือภาพ หรือตามระยะเวลาที่ ข้อความเครื่องหมาย หรือภาพปรากฏอยู่ในป้าย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน กฎกระทรวง⁶⁶ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มี การออกกฎกระทรวงดังกล่าวป้ายเหล่านี้ ในปัจจุบันมีหลาย รูปแบบ เช่น

(1) ป้ายแอลอีซีบอร์ด ซึ่งเป็นป้ายอิเล็กทรอนิกส์ที่มักติดตามอาคารหรือที่ติดป้าย นี้ติดตั้งหรือแสดงอยู่ โดยป้ายดังกล่าวเป็นป้ายที่แสดงข้อความหรือ รูปภาพ โดยใช้ระบบ Analog หรือระบบ Digital ทั้งนี้ข้อความหรือรูปภาพหรือเครื่องหมายมีการเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้ คอมพิวเตอร์ควบคุม ข้อความหรือรูปภาพหรือเครื่องหมายมีการเปลี่ยนแปลงได้ทุกวินาทีทุกนาที และทุกชั่วโมงตามการป้อนข้อมูลไปในโปรแกรมคอมพิวเตอร์⁶⁷ ป้ายแอลอีซีบอร์ดที่นิยมใช้ใน

⁶⁵ กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติ กาซีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกาซีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁶⁶ บัญชีอัตรากาซีป้าย (4) แห่งพระราชบัญญัติกาซีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดย พระราชบัญญัติกาซีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁶⁷ อลงกต วรกี, "กาซีอาคาร ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และค่าปรับองค์ประกอบ ส่วนท้องถิ่น," นิตยสารท้องถิ่น, ฉบับที่ 2, ปีที่ 41, น. 49 (กุมภาพันธ์ 2544).

ปัจจุบัน คือ ป้ายที่มีตัวอักษรข้อความหรือภาพเป็นตัววิ่งที่เรียกว่า ป้ายดิจิทัล ซึ่งสามารถเปลี่ยนข้อความได้หลายครั้ง

(2) ป้ายสามมิติหรือไตรวิชชั่น ลักษณะของป้ายสามมิติ คือ ป้ายที่ใช้แกนสามเหลี่ยมหลายอันประกอบกัน ควบคุมโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการหมุนแกนสามเหลี่ยมทุก 5-10 วินาที ทำให้ทุก 15-30 วินาทีสามารถเปลี่ยนข้อความหรือรูปภาพได้ 3 รูปหรือ 3 เท่าของป้ายปกติ⁶⁸ และ

(3) ป้ายที่ใช้แสงไฟหรือเลเซอร์ยิงภาพหรือข้อความไปที่ผนังอาคารในเวลากลางคืน

ในปัจจุบันมีการคิดอัตราภาษีป้ายเหล่านี้เหมือนป้ายปกติทั่วไป โดยป้ายสามมิติหรือไตรวิชชั่นที่มีการสลักภาพไปมา 3 ภาพ จะเสียภาษีเท่ากับการติดตั้งป้าย 3 ป้าย ส่วนป้ายดิจิทัลและป้ายเลเซอร์นั้นได้มีการกำหนดให้ใช้อัตราสูงสุดในการคำนวณจัดเก็บคือ อัตรา 40 บาทต่อ 500 ตารางเซนติเมตร⁶⁹

5.1.3 จำนวนภาษีรายปีที่ต้องเสีย

เมื่อคำนวณภาษีรายปีของภาษีป้ายตามวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายเสียภาษีป้ายดังต่อไปนี้

1) ในกรณีป้ายที่เริ่มติดตั้งหรือแสดงในปีแรกให้เสียภาษีป้ายตั้งแต่วันเริ่มติดตั้งหรือแสดงจนถึงวันสิ้นปี และให้คิดภาษีป้ายเป็นรายงวด งวดละสามเดือนของปี โดยเริ่มเสียภาษีป้ายตั้งแต่ววดที่ติดตั้งป้ายจนถึงงวดสุดท้ายของปี⁷⁰ กล่าวคือ จำนวนโดยคิดแบ่งระยะเวลาเป็น 4 งวดคือ งวดที่ 1 เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม งวดที่ 2 เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน งวดที่ 3 เดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน งวดที่ 4 เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ยกตัวอย่างเช่น ป้ายที่ติดตั้งในเดือนมกราคมจะเสียภาษีเต็มปี คือ 4 งวด ส่วนป้ายที่ติดตั้งในเดือนเมษายนจะเสียภาษีเป็นระยะเวลา 3 งวด เป็นต้น มีข้อสังเกตว่ากฎหมายไม่ได้คำนึงถึงเวลาสิ้นสุดคือเวลาปลดป้าย แต่ยึดเวลาของการติดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงข้อความเป็นหลัก ดังนั้น ป้ายที่มีการ

⁶⁸ เฟิงอ้วง, น. 50.

⁶⁹ จรูญศรี ชายหาต, อ้วงแล้ว เชิงอรรถที่ 29, น. 53-54.

⁷⁰ มาตรา 7 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

เสียหายไปแล้วเต็มปี ต่อมาเปลี่ยนแปลงป้ายในบริเวณพื้นที่เดียวกันก็ต้องเสียหายเท่ากับป้ายที่ติดตั้งใหม่ตามระยะเวลาที่ติดตั้งในภายหลังนั้นอีก⁷¹

2) กรณีป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงป้ายใหม่แทนป้ายเดิมและมีพื้นที่ ข้อความ ภาพและเครื่องหมายอย่างเดียวกับป้ายเดิมที่ได้เสียหายป้ายแล้ว ให้ได้รับยกเว้นภาษีเฉพาะปีที่ติดตั้งหรือแสดงป้าย⁷²

3) ป้ายที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขพื้นที่ป้าย ข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายบางส่วนในป้ายที่ได้เสียหายแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องเสียหายป้ายเพิ่มขึ้นให้เสียเฉพาะจำนวนเงินภาษีที่เพิ่มขึ้น⁷³

4) ป้ายทุกประเภทเมื่อคำนวณภาษีป้ายแล้ว ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่าป้ายละ 200 บาท ให้เสียป้ายละ 200 บาท⁷⁴

5) นอกจากกรณีตามข้อ 1) ถึงข้อ 4) ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเสียภาษีป้ายรายปีตามจำนวนที่คำนวณได้

5.2 วิธีแจ้งการประเมิน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือแจ้งการประเมินไปยังผู้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีป้ายในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของผู้ยื่นและให้ส่ง ณ สถานการค้า สถานประกอบกิจการ หรือที่อยู่อาศัยของผู้ยื่น โดยจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

⁷¹ จรูญศรี ชายหาด, อ้างแล้ว เจริญรอดที่ 29, น. 54.

⁷² มาตรา 14 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁷³ มาตรา 14 ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 ประกอบกับบัญชีอัตราภาษีป้าย (5) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁷⁴ บัญชีอัตราภาษีป้าย (7) (ข) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

ถ้าไม่พบผู้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีป้าย ณ สถานการค้า สถานประกอบกิจการ หรือที่อยู่อาศัยของผู้ยื่นให้ส่งแก่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งอยู่หรือทำงาน ณ สถานการค้า สถานประกอบกิจการ หรือที่อยู่อาศัยของผู้ยื่น

ถ้าไม่สามารถจะส่งตามวิธีดังกล่าวได้ ให้ปิดหนังสือนั้นไว้ในที่เห็นได้ง่าย ณ สถานการค้า สถานประกอบกิจการ หรือที่อยู่อาศัยของผู้ยื่น หรือลงประกาศแจ้งความใน หนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองฉบับ เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีนี้แล้ว และเวลาได้ล่วงพ้นไปไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ปฏิบัติการ ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับหนังสือแล้ว⁷⁵

ในกรณีที่ไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายใด และหาตัวเจ้าของป้ายไม่ได้ ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ถ้าไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายนั้นได้ ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายตามลำดับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีป้ายเป็นหนังสือไปยังบุคคลดังกล่าว⁷⁶ ตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น

6. การชำระภาษี

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการประเมินภาษีป้ายเรียบร้อยแล้ว ก็จะแจ้งการประเมินภาษีป้ายไปยังเจ้าของป้ายตามแบบ ภ.ป. 3 และในกรณีที่ไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายใด และหาตัวผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายไม่ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะแจ้งการประเมินไปยังผู้ครอบครองป้าย และให้ผู้ครอบครองป้ายเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย⁷⁷ เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้รับแจ้งการประเมินภาษีป้ายแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นชำระภาษีตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

⁷⁵ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

⁷⁶ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁷⁷ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ่างแล้ว เจริญรทที่ 18, น. 452.

6.1 กำหนดการชำระภาษีป้าย

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายต้องชำระภาษีป้ายภายในระยะเวลาดังต่อไปนี้

- 1) ชำระเงินในวันที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายหลังจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินแล้ว
- 2) ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน⁷⁸

6.2 สถานที่ชำระ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายต้องชำระภาษีป้ายในเขตราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายไว้⁷⁹

6.3 วิธีการชำระ

การชำระภาษีป้ายสามารถชำระเป็นเงินสด หรือโดยส่งธนาคัติ หรือตัวแลกเงินของธนาคารที่ส่งจ่ายแก่เขตราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งป้ายตั้งอยู่ก็ได้ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และให้ถือว่าวันที่ได้ทำการส่งดังกล่าวเป็นวันชำระภาษีป้าย⁸⁰

เมื่อรับเงินค่าภาษีป้ายแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ชำระเงินเป็นหลักฐาน ถ้ารับธนาคัติหรือตัวแลกเงินจะออกใบเสร็จต่อเมื่อได้นำเอกสารไปรับเงินจากไปรษณีย์หรือธนาคารแล้ว และส่งใบเสร็จรับเงินทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้ผู้เสียภาษี⁸¹

การชำระภาษีป้ายจะถือว่าการสมบูรณ์ เมื่อได้รับใบเสร็จรับเงินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงลายมือชื่อรับเงินแล้ว⁸²

⁷⁸ เพิ่งอ้าง, น. 452-453.

⁷⁹ มาตรา 19 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁸⁰ มาตรา 19 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁸¹ วิราภานต์ ห่วงรักษ์, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 51, น. 52.

หลังจากได้รับหลักฐานการเสียภาษีป้ายแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายแสดงหลักฐานการเสียภาษีป้ายไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการ⁸²

ถ้าภาษีป้ายที่ต้องชำระมีจำนวนตั้งแต่สามพันบาทขึ้นไป ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายจะขอผ่อนชำระเป็นสามงวด งวดละเท่า ๆ กันก็ได้ โดยแจ้งความจำเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนครบกำหนดเวลาชำระภาษี และให้ชำระงวดที่หนึ่งก่อนครบกำหนดเวลาชำระภาษี งวดที่สองภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่หนึ่งและงวดที่สามภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่สอง ถ้าผู้ขอผ่อนชำระภาษีไม่ชำระภาษีป้ายงวดหนึ่งงวดใดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้ขอผ่อนชำระภาษีหมดสิทธิที่จะขอผ่อนชำระภาษี และให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย โดยเศษของหนึ่งเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้เงินเพิ่มดังกล่าวให้บังคับใช้สำหรับงวดที่ยังมิได้ชำระ⁸⁴

7. เงินเพิ่ม

ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย เสียเงินเพิ่มนอกจากเงินที่ต้องเสียภาษีป้ายในกรณีและอัตราดังนี้

1) ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสิบของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย เว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว่นั้น ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย

2) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายโดยไม่ถูกต้อง ทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษียลดน้อยลง ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสิบของภาษีป้ายที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้มาขอแก้ไขแบบแสดงรายการภาษีป้ายให้ถูกต้องก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมิน

⁸² พงษ์เพชร ชูจินดา, "ว่ากันด้วยภาษีป้าย," นิตยสารท้องถิ่น, ฉบับที่ 6, ปีที่ 17, น. 53 (มิถุนายน 2520).

⁸³ มาตรา 19 ตรี แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁸⁴ มาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

3) ไม่ชำระภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้ไม่ให้นำเงินเพิ่มตาม 1) และ 2) มาคำนวณเป็นเงินเพิ่ม⁸⁵

8. การอุทธรณ์

การอุทธรณ์ภาษีป้ายนั้น มีระเบียบขั้นตอนดังต่อไปนี้

8.1 เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายได้รับแจ้งการประเมินแล้ว หากเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้อง ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายมีสิทธิอุทธรณ์การประเมินต่อผู้บริหารท้องถิ่นโดยยื่นอุทธรณ์ผ่านพนักงานเจ้าหน้าที่ของเขตราชการส่วนท้องถิ่นท้องที่ซึ่งยื่นแบบแสดงรายการภาษีไว้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน⁸⁶ โดยการยื่นอุทธรณ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นให้ผู้อุทธรณ์ทำตามแบบ ภ.ป. 4 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งอุทธรณ์แล้วให้เสนออุทธรณ์ตามลำดับถึงผู้บริหารท้องถิ่น⁸⁷ ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วัน ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจยกอุทธรณ์นั้นเสียได้⁸⁸

8.2 เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้รับอุทธรณ์แล้ว มีอำนาจที่ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้อุทธรณ์มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารมาประกอบการพิจารณา หากผู้อุทธรณ์ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจยกอุทธรณ์นั้นเสียได้⁸⁹

⁸⁵ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁸⁶ มาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁸⁷ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18, น. 455.

⁸⁸ มาตรา 31 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁸⁹ มาตรา 31 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

8.3 เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นให้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ไปยังผู้อุทธรณ์และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้ทำการประเมินตามแบบ ภ.ป. 5⁹⁰

8.4 หากผู้อุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้บริหารท้องถิ่นโดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์⁹¹ อย่างไรก็ตาม การอุทธรณ์นั้นไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษีป้าย เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นว่าให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาของศาลเสียก่อน⁹²

9. มาตรการเร่งรัดการจัดเก็บภาษี

ภาษีป้ายที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งการประเมินแล้ว ถ้าผู้มีหน้าที่เสียมิได้ชำระภาษีในกำหนดก็เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการติดตามเร่งรัดภาษีที่ค้างชำระดังกล่าวโดยดำเนินการดังนี้

1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบผู้ค้างชำระภาษีป้าย และออกหนังสือเตือนไปยังบุคคลดังกล่าวให้มาชำระภาษีให้เสร็จสิ้นไป

2) หากเจ้าของป้ายที่ค้างชำระภาษีป้ายฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม 1) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย หรือบริเวณที่ต่อเนื่องกับสถานที่ดังกล่าว หรือสถานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีป้ายในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายได้ปฏิบัติตามการถูกต้องตามพระราชบัญญัติภาษีป้ายหรือไม่

(2) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีหรือเอกสารเกี่ยวกับภาษีป้ายมาตรวจสอบภายในกำหนดเวลาอันสมควร⁹³

⁹⁰ บุญเลิศ รุ่งมณี และคณะ, อ้างแล้ว, *เชิงอรรถที่ 18*, น. 455.

⁹¹ มาตรา 33 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁹² มาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁹³ มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510.

3) หากดำเนินการตาม 1) แล้ว ผู้ที่ค้างชำระภาษีป้ายยังไม่ชำระภาษีที่ค้างชำระ ก็จำเป็นต้องดำเนินการยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระเพื่อนำเงินมาชำระภาษี อันเป็นมาตรการสุดท้ายในการเรียกเก็บภาษีป้าย โดยวิธีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อทำการขายทอดตลาดให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายที่ค้างชำระ โดยไม่ต้องขอให้ศาลสั่งหรือออกหมายยึด

(2) การยึดทรัพย์สินจะกระทำได้เมื่อได้ส่งคำเตือนให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายที่ค้างชำระ ภายในกำหนดไม่น้อยกว่า 7 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น

(3) การยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้นำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับโดยอนุโลม⁹⁴ ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้แล้ว แต่มีการชำระภาษีป้ายที่ค้างชำระ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน โดยครบถ้วนก่อนการขายทอดตลาด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย สั่งถอนการยึดหรืออายัดนั้น⁹⁵

(4) เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายการยึด อายัด หรือขายทอดตลาด เหลือเท่าใดให้ชำระเป็นภาษีป้าย ถ้ายังมีเงินเหลืออยู่อีกให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน⁹⁶

10. การขอคืนเงินภาษี

ผู้ใดเสียภาษีป้ายโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียเกินกว่าที่ควรต้องเสีย ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืน

⁹⁴ มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁹⁵ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁹⁶ บุญเลิศ รุ่งมณีและคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18, น. 454-455.

การขอรับเงินคืนให้ยื่นคำร้อง พร้อมส่งเอกสาร หลักฐานหรือคำชี้แจงประกอบคำร้อง ต่อผู้บริหารท้องถิ่นภายใน 1 ปี นับแต่วันที่เสียภาษีป้าย ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิได้รับเงินคืนให้ส่งคืนเงินให้โดยเร็ว และให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบโดยเร็วเพื่อมา ขอรับเงินคืนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง⁹⁷

11. บทกำหนดโทษ

ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วย ถ้อยคำอันเป็นเท็จหรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการ เสียภาษีป้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁹⁸

ผู้ใดจงใจไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท⁹⁹

เจ้าของป้ายที่ติดตั้งบนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่นและมีพื้นที่เกินสองตารางเมตร ผู้ใดไม่แสดงชื่อและที่อยู่เป็นตัวอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้าย ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับวันละหนึ่งร้อยบาทเรียงรายวันตลอดระยะเวลาที่กระทำผิด¹⁰⁰

ผู้ใดไม่แจ้งการรับโอนป้ายเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่ วันรับโอน หรือไม่แสดงหลักฐานการเสียภาษีป้ายไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ประกอบการค้าหรือ ประกอบกิจการต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท¹⁰¹

ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่ให้เข้าไปในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้ ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย หรือบริเวณที่ต่อเนื่องกับ สถานที่ดังกล่าว หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีป้ายในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและ

⁹⁷ มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติ ภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁹⁸ มาตรา 34 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

⁹⁹ มาตรา 35 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

¹⁰⁰ มาตรา 35 ทวิ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

¹⁰¹ มาตรา 36 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

พระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายได้ปฏิบัติตามการถูกต้องตามพระราชบัญญัติ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีหรือเอกสารเกี่ยวกับภาษีป้ายมาตรวจสอบ ภายในกำหนดเวลาอันสมควรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁰²

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติเป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น¹⁰³

สำหรับความผิดเกี่ยวกับภาษีป้ายนี้ ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายเห็นว่าเป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือมีโทษจำคุกหรือปรับและโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบปรับสถานเดียว และหากผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบให้ถือว่า คดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาให้ดำเนินคดีต่อไป¹⁰⁴

สำหรับเงินค่าปรับนั้นให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น¹⁰⁵

¹⁰² มาตรา 37 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

¹⁰³ มาตรา 39 ทวิ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

¹⁰⁴ มาตรา 38 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

¹⁰⁵ มาตรา 39 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.